

DÜNYADA GÖRÜLEN BAZI BÜYÜK İKLİM TİPLERİ VE ÜLKEMİZDEKİ İKLİM ÇEŞİTLERİ

KAVRAMLAR

İKLİM: Bir yerde gözlenen uzun süreli hava olaylarına denir

HAVA DURUMU: Bir yerde gözlenen kısa süreli hava olaylarına denir.

A-DÜNYADA GÖRÜLEN BAZI BÜYÜK İKLİM TİPLERİ

EKVATORAL İKLİM

- ✚ **10°** kuzey ve güney paralelleri arasında görülür. İklim güneş ışınları ve nemin kontrolündedir.
- ✚ Amazon, Kongo Havzası, Malezya, Filipinler, Papua Yeni Gine ve Endonezya'da görülür.
- ✚ Yıllık sıcaklık ortalaması 25-28 C° civarındadır.
- ✚ Sıcaklık yıl boyunca 20 C° nin altına düşmez. Bu nedenle mevsimler yoktur ve insanlar yıl boyunca ince kıyafetlerle dolaşır. Isınma ihtiyaçları yoktur
- ✚ Bitki örtüsü sürekli yağmurlar nedeniyle geniş yapraklı gür ormanlardır.(Yağmur ormanları)
- ✚ Evler ahşaptan yapılmıştır.
- ✚ Tarım ürünleri yüksek sıcaklık isteyen kahve ,kakao, muz, pirinç ve kauçuktan oluşur.
- ✚ İnsanlar alçak yerlerde nemin fazla olmasından dolayı yerleşmek için yüksek yerleri tercih eder.

EKVATORAL İKLİM HARİTASI

(geograpy.blogcu.com)

MUSON İKLİMİ

- ✚ Güneydoğu Asya ülkeleri, Hindistan, Bangladeş, Çin, Doğu Afrika ülkeleri, Madagaskar adaları ve Avustralya kıtasının kuzeyinde görülür. İklim ismini Muson Rüzgârlarından almıştır.
- ✚ Yazları bol yağışlı kışları ise kuraktır. Yaz yağışlarından dolayı sürekli sel baskınları görülür.
- ✚ Bu iklimin temel tarım ürünü: Çay ve pirinç (çeltik)tir.
- ✚ Bitki örtüsü muson ormanlarıdır.

MUSON İKLİMİ HARİTASI

ÇÖL İKLİMİ

- ✚ Kuzey Afrika, Arap yarımadası, Avustralya ve Asya Kıtasının iç kesimlerinde görülür.
- ✚ Belli bir yağış mevsimi yoktur.
- ✚ Bitki örtüsü çok zayıftır. En çok dikensi bitki olan Kaktüsler görülür.
- ✚ Yeşillik alanlara sadece **VAHA** denilen sulak yerlerde rastlanır.
- ✚ Gece aşırı soğuk gündüz ise aşırı sıcaktır bu nedenle insanlar ihtiyaçlarını ikindi ve akşam arası görürler.
- ✚ Günlük sıcaklık farkları çok fazladır bazen 50C°yi bulur.

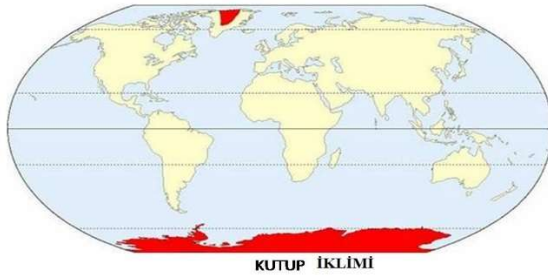
ÇÖL İKLİMİ HARİTASI

DÜNYADA GÖRÜLEN BAZI BÜYÜK İKLİM TİPLERİ VE ÜLKEMİZDEKİ İKLİM ÇEŞİTLERİ

KUTUP İKLİMİ

- ❖ Kutuplar ve çevresinde görülür. Yıl boyunca güneş ışınlarını eğik açıyla aldığı için her yer buzullarla kaplıdır. Sıcaklık 0C° nin altındadır.
- ❖ Sıcaklık daima düşük ve toprak buzullarla kaplı olduğu için bitki örtüsü oluşmamıştır.
- ❖ İnsanların temel geçim kaynağı avcılık ve balıkçılıktır.
- ❖ Evlerini buz kalıplarından yaparlar bu evlerine **İGLO** derler.
- ❖ Soğuktan dolayı kalın ve kürkten yapılmış giysiler giyerler.
- ❖ İklimin görüldüğü güney kutbunda insanlar yaşamazken kuzey kutbundaki Grönland adasında **ESKİMO** kabilelerine rastlanmaktadır.
- ❖ Ulaşım genelde köpeklerin çektiği kızaklarla yapılır.

B-ÜLKEMİZDE İKLİM

İKLİMİ ETKİLEYEN ETMENLER:

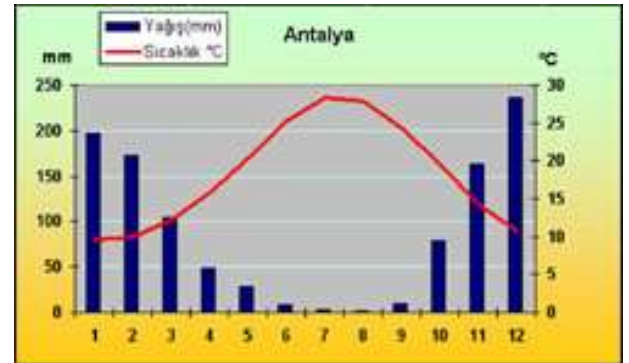
- 1) **ENLEMİN ETKİSİ:** Enlemin etkisine göre ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklık azalır; dolayısıyla ülkemizde güneyden kuzeye doğru gidildikçe sıcaklık azalır bu durum ülkemizin iklimini etkiler ki buna enlemin etkisi denir.
- 2) **DENİZE YAKINLIK (DENİZELLİK):** Ülkemizin üç tarafı denizlerle çevrilidir bu nedenle denize yakın yerlerin iklimi nemden dolayı ılımandır.
- 3) **YÜKSELTİ:** Yükselti arttıkça her 200 metrede bir sıcaklık 1C° azalır. Ülkemizin batıdan doğuya doğru yükseltisi arttığı için doğuya gidildikçe sıcaklık azalır.

- 4) **DAĞLARIN UZANIŞ YÖNÜ:** Ülkemizde Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde dağlar denize paralel uzandığı için denizin nemli havası dağları engellemesinden dolayı bölgelerin iç kesimlerine geçemez bu nedenle kıyı kesimlere göre iç kesimlerin iklimi karasallaşır. Ege bölgesinde ise dağlar denize dik uzanır bu nedenle denizin nemli havası biraz daha iç kesimlere doğru ulaşabilir.
- 5) **BAKİ ETKİSİ:** Dağların güneş ışınlarını alan yamaçları bakı etkisine açık yerlerdir. Bakı etkisine açık yerlerin iklimi ılıman olur. Ülkemizdeki dağların güney yamaçları bakı etkisine açıktır. Bu nedenle dağlarımızın güney yamaçlarında yerleşmeler ve tarım daha yoğundur.

İKLİM ÇEŞİTLERİMİZ:

1. AKDENİZ İKLİMİ:

- ❖ Akdeniz Bölgesi, Ege Bölgesi ve Güney Marmara Bölümümüzde görülen bir iklim tipidir.
- ❖ Yazları sıcak ve kurak kışları ılık ve yağışlıdır. Antalya iline ait yağış ve sıcaklık grafiği aşağıda verilmiştir.

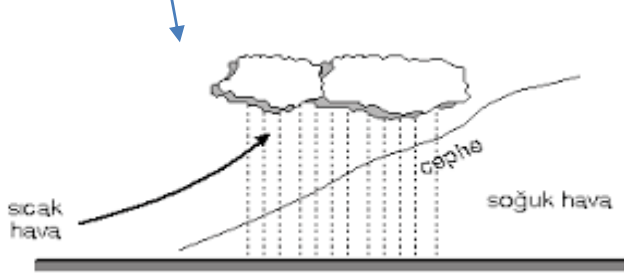

www.cografyatutkudur.com

- ❖ Bitki örtüsü kısa boylu çalılıklar olan **makiler**dir.
- ❖ En yaygın hayvancılık kıl keçisi yetiştiriciliğidir.
- ❖ Evlerin yapı malzemesi taştır.
- ❖ Başlıca tarım ürünleri muz, turuncgiller, soya fasulyesi, mısır, zeytin, domates, salatalık, pamuk, susam, yer fıstığı, marul, pamuk...
- ❖ Kışın hava sıcaklıkları ılık olduğu için seracılık faaliyetleri yaygındır.

DÜNYADA GÖRÜLEN BAZI BÜYÜK İKLİM TİPLERİ VE ÜLKEMİZDEKİ İKLİM ÇEŞİTLERİ

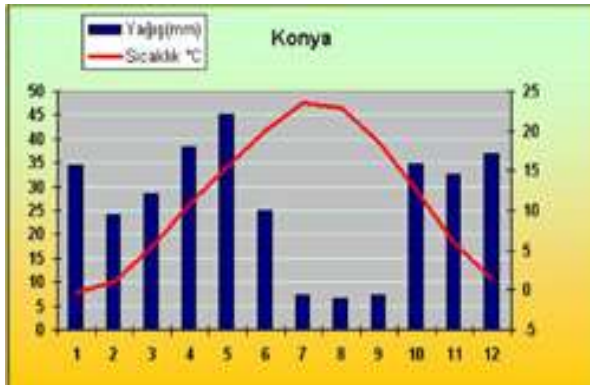
- ❖ Akdeniz Bölgesinin iç kesimlerindeki illerinde dağların uzanışından dolayı nemli hava içeriye giremez bu nedenle bu illerde (Burdur, Isparta...) iklim akidenizden karasal iklime doğru kayar biz bu durumu **geçiş iklimi** olarak adlandırırız.
- ❖ Akdeniz ikliminde soğuk hava ile sıcak havanın karşılaşmasından meydana gelen **Cephesel Yağış** (frontal) görülür.

2. KARASAL İKLİM:

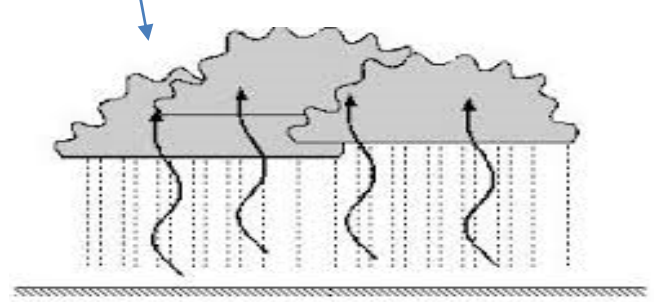
- ❖ İç Anadolu Güneydoğu Anadolu Doğu Anadolu Bölgeleri ve Trakya'nın iç kesimlerinde görülen bir iklim tipidir. Doğu Anadolu'ya gidildikçe iklim sertleşir.
- ❖ Kışları soğuk ve kar yağışlı yazları ise sıcak ve kuraktır. Özellikle İç Anadolu'da ilkbaharda ikinci vakti yağmur görülür bu yağmurlara "**kırk ikindi yağmurları**" denir. Konya iline ait yağış ve sıcaklık grafiği aşağıda verilmiştir.

www.cografyatutkudur.com

- ❖ Başlıca tarım ürünleri: Tahıllar(Buğday, arpa, yulaf, çavdar...) patates, nohut, fasulye, şeker pancarı, yeşil mercimek(İç Anadolu)kırmızı mercimek(Güney D.Anadolu)üzüm, elma...
- ❖ En yaygın hayvancılık koyun yetiştiriciliğidir. Doğu Anadolu'da ise büyük baş hayvancılık yaygındır.
- ❖ Evlerin yapı malzemesi kerpiçtir.

- ❖ Bitki örtüsü küçük ot toplulukları olan **bozkırdır**.(step)
- ❖ Karasal iklimde ısınan havanın yerden yükselip soğumasıyla meydana gelen **Yükselim yağışları**(konveksiyonel) görülür.

3. KARADENİZ İKLİMİ

- ❖ Karadeniz bölgesi ve Marmara bölgesinin Karadeniz'e yakın kesimlerinde görülür.
- ❖ Her mevsim yağışlı olan iklimde en çok yağmur sonbahar mevsiminde yağar. Rize iline ait yağış ve sıcaklık grafiği aşağıda verilmiştir.

- ❖ Bitki örtüsü yağışların fazla olması nedeniyle ormandır.
- ❖ Büyükbaş hayvancılık yaygındır. Yaylalarda arıcılık faaliyetleri de görülür. Balıkçılık yaygın olan ekonomik faaliyetleri arasındadır.
- ❖ Tarım ürünleri: Çay, mısır, tütün, keten, kenevir, piring, fındık...
- ❖ Evlerin yapı malzemesi ahşaptır.
- ❖ Karadeniz ikliminde denizin nemli havasının kıyıdaki sıra dağlara doğru yükselip soğumasıyla meydana gelen **yamaç yağışları**(oroğrafik)görülr.

